

PM Rotel I, Rotel VIII (Dnr KS 2020/1050)

Vikten av att kraftsamla för att stoppa skjutningarna i Stockholm

Skrivelse av Jan Valeskog m.fl. (S)

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelsen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarråden Anna König Jerlmyr och Jan Jönsson anför följande.

Ärendet

Jan Valeskog m.fl. (S) har inkommit med en skrivelse till kommunstyrelsen. I skrivelsen framförs att antalet skjutningar i Stockholm är många i jämförelse med tidigare år och att det är av stor vikt att samhällets alla aktörer kraftsamlar för att få stopp på skjutningarna och det dödliga våldet. Skribenterna pekar på att polisen har ansvaret för att bekämpa brottsligheten men att staden har det långsiktiga ansvaret för att stoppa inflödet till den organiserade brottsligheten och kriminella gäng.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret påtalar att stoppa det dödliga våldet och att minska inflödet till kriminella gäng är en viktig del i stadens arbete för att uppnå kommunfullmäktiges mål.

Våra synpunkter

Trygghetsarbetet i Stockholms stad är en högt prioriterad fråga för den grönbå majoriteten. Vi välkomnar alla konstruktiva förslag som kan bidra till att Stockholm ska bli en tryggare stad att bo, vistas och verka i.

Kommunfullmäktiges mål att Stockholm ska vara en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i innefattar bland annat arbetet med att stoppa det dödliga våldet samt att strypa rekryteringen till de kriminella nätverken.

I skrivelsen nämns inget om det brottsförebyggande arbetet, något som inte får tappas bort. Kortsiktiga insatser är inte den enda lösningen på det dödliga våldet i staden. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande redogör för det omfattande arbete som Stockholms stad gör. Exempelvis riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden, avhoppbarverksamhet för kriminella. Ett förebyggande arbete med unga i risk för kriminalitet samt projekt Trefas är exempel på det långsiktiga förebyggande arbetet som bedrivs för att motverka den problematik som adresseras i skrivelsen.

Skrivelsen tar således upp saker som staden redan gör i stor utsträckning för att öka tryggheten och bekämpa brottsligheten.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelsen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 24 mars 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR OCH JAN JÖNSSON

Bilaga

Skrivelse om vikten av att kraftsamla för att stoppa skjutningarna i Stockholm.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Emilia Bjuggren, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen ska ta fram en samlad strategi för att stoppa det dödliga våldet. Strategin ska rymma såväl egna insatser som insatser för stärkt samverkan med berörda aktörer.
2. Kommunstyrelsen ska få en redogörelse av hur stadsdelsnämnderna agerar när skjutningar och dödligt våld inträffat.
3. Därutöver anføres följande.

Finansborgarrådet skriver att hon välkomnar alla konstruktiva förslag för ett tryggare Stockholm. Ändå valde finansroteln att lägga skrivelsen i byrålådan i flera månader innan den skrevs fram för behandling. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande var klart den 29 oktober men kommunstyrelsen har fått vänta i nästan fem månader innan man kunnat få ta del av den. Inte vid ett enda tillfälle har finansborgarrådet samlat partierna för att samtala om hur man tillsammans kan arbeta mot det ökande våldet.

Hanteringen signalerar något annat än det skrivna ordet. Det är beklagligt, särskilt eftersom skrivelsen handlar om vikten av att kraftsamla för att stoppa skjutningarna i Stockholm. Det är av stor vikt att vi visar en enad front över partigränserna mot kriminaliteten i Stockholm. Insatserna mot det dödliga våldet kan inte vänta.

I vår skrivelse lyfter vi fram flera förslag som inte hörsammas eller ens berörs. Vårt förslag om att öka stadens närvaro och det uppsökande arbetet besvaras med två meningar som slutar med att man landar i att en utökning av ordningsvakter är svaret på hur staden har ökat närvaron i det offentliga rummet. Vi hade önskat att man insett att det uppsökande arbetet för att fånga upp unga som rör sig i riskmiljöer och unga och unga vuxna som vill lämna den kriminella livsstilen inte primärt vilar på ordningsvakter. Det är stadens fältassistenter, socialtjänst, sociala insatsgrupper och civilsamhället som utgör grundstenarna i det arbetet. Givetvis är ett nära samarbete med polisen avgörande.

Läget är akut och kräver att Stockholm gör mer. Under 2020 ägde 156 bekräftade skjutningar rum i Stockholmsområdet. Det är det högsta antalet sedan mätningarna startade och motsvarar 43 procent av alla skjutningar som skedde i Sverige år 2020. År 2021 har inte börjat bra, precis som vi varnade för i skrivelsen har skjutningarna fortsatt. 22 skjutningar har ägt rum i Stockholmsregionen under årets tre första månader, det är nästan hälften av alla

skjutningar i landet. Om samhällets alla aktörer inte kraftsamlar för att få stopp på skjutningarna och det dödliga våldet kommer år 2021 gå till historien som ett blodigt år.

Med anledning av att det akuta läget vill vi att kommunstyrelsen ska ta fram en samlad strategi för att stoppa det dödliga våldet. Strategin ska rymma såväl egna insatser som insatser för stärkt samverkan med berörda aktörer. Kommunstyrelsen ska också få en redogörelse för hur stadsdelsnämndernas arbete löper utifrån de framtagna rutinerna för hur man ska agera när skjutningar och dödligt våld inträffar.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Vi instämmer i mycket av det som står i skrivelsen från Socialdemokraterna, att vi som stad kraftsamlar mot skjutningarna är av största vikt och staden måste göra sitt yttersta för att möta dessa våldsvarkare på det sätt vi kan för att komplettera polisens arbete. Vänsterpartiet har föreslagit att staden börjar arbeta med den från Malmö framgångsrika metoden ”Sluta skjut!” som riktar sig mot grovt våld i kriminella miljöer. Samarbetet mellan Malmö Stad, polisen och kriminalvården har riktat in sig på fyra kriminella nätverk där polisen sett en tydlig effekt av projektet. Dessutom har fler personer än tidigare sökt sig till Malmös avhoppbarverksamhet.

Utöver det har vi konkreta förslag på satsningar som bör göras för att minska våldet:

1. Aktivera stadens krisledningsnämnd för skjutningarna. Acceptera och agera utifrån att vi har en allvarlig kris. Under coronapandemin har stadens krisledningsnämnd aktiverats, och nu krävs att den aktiveras för skjutningarna. Centrala krisledningsnämnden kan överta beslutsfattande från andra nämnder, ska snabbt kunna omfördela resurser mellan förvaltningar och fatta de beslut som krävs för att underlätta stadsdelarnas och Polisens arbete på Järva.
2. Stadsdelarna på Järva ska inte behöva klara det här inom ordinarie budget. Skjut omedelbart till 50 miljoner för att kunna avlasta ordinarie verksamhet när mest erfarna och kompetenta medarbetarna inom socialtjänsten avdelas för att ansvara för de tyngsta fallen, liksom resurser att utan dröjsmål kunna lyfta ut avhoppare från staden.
3. Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta måste få mandat att skapa en gemensam krisorganisation. Detta för att kunna agera snabbt och resolut tillsammans med polisen oberoende av stadsdelsgränser.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (alla S) och Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) enligt följande.

Vi instämmer med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet och vill därutöver anföra:

Feministiskt initiativ har sedan länge drivit på frågan om att införa metoden Sluta skjut i Stockholm. Ett konkret exempel på ett förslag som har gett mycket goda resultat i andra städer där det har testats. Nyligen fick Sluta skjut i Malmö pris som årets ECAD-insats för sitt arbete med att motarbeta kriminalitet och våld. Det här är en metod som är beprövad, evidensbaserad och långsiktig men ändå dröjer styret med att införa Sluta skjut i Stockholm. Nu har en öppning kommit från den grönbå majoriteten om att man ska se över möjligheterna för ett implementerande. Vi hoppas att detta betyder att man äntligen är redo att lägga partiprestigen åt sidan och satsa på insatser som faktiskt ger resultat.

Vi vill också framhäva behovet av skydd för anhöriga till personer som befinner sig i kriminalitet. I höstas lämnade vi in en motion om att mer resurser behöver tillföras och att stadens sociala insatsgrupper skulle få ett utökat uppdrag som också innefattar stöd och skydd till anhöriga till kriminella som utsätts för våld och hot av personer i kriminella miljöer. Stadens program för anhörigstöd 2021-2024 innehåller många bra satsningar på målgruppen och vi hoppas att även detta förslag kommer att inkluderas i arbetet framöver.

Remissammanställning

Ärendet

Jan Valeskog m.fl. (S) har inkommit med en skrivelse till kommunstyrelsen. I skrivelsen framförs att antalet skjutningar i Stockholm är många i jämförelse med tidigare år och att det är av stor vikt att samhällets alla aktörer kraftsamlar för att få stopp på skjutningarna och det dödliga våldet. Skribenterna pekar på att polisen har ansvaret för att bekämpa brottsligheten men att staden har det långsiktiga ansvaret för att stoppa inflödet till den organiserade brottsligheten och kriminella gäng.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 oktober 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetet med att stoppa det dödliga våldet och minska inflödet av personer till kriminella gäng och organiserad brottslighet är en viktig del i stadens arbete med att uppnå kommunfullmäktiges mål om att *Stockholm är en trygg, säker och välkött stad att bo och vistas i*. Stadsledningskontoret kan konstatera att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar aktivt för att i samverkan med polis, civilsamhälle och andra relevanta aktörer få bukt med ett allvarligt samhällsproblem.

En viktig grund för stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är en strukturerad och nära samverkan med polisen. En ny stadsövergripande samverkansöverenskommelse antogs förra året och tillsammans med lokala överenskommelser säkerställer detta en nära samverkan på olika nivåer i staden utifrån prioriterade utmaningar och lokala lägesbilder. Några uttalade prioriterade utmaningar med bäring på frågan om skjutningar är *Riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden*, *Avhopparverksamhet för kriminella* och *Unga i risk för kriminalitet*.

Sedan hösten 2019 har staden, polisen och kriminalvården gått in i ett gemensamt projekt *Trefas – förstärkt samverkan* med uppdraget att fokusera på det dödliga våldet kopplat till de kriminella konflikterna i Järva. Den övergripande målsättningen har varit att intensifiera samarbetet, skapa ett gemensamt operativt arbete och därigenom bidra till att förhindra flera dödsskjutningar. Från stadens sida deltar, utöver stadsledningskontoret, berörda stadsdelsförvaltningar samt socialförvaltningen. Nära kopplat till arbetet med *Trefas* finns även stadens fokus på sociala insatsgrupper och förstärkt avhopparverksamhet. Staden har de senaste åren förstärkt styrning och samordning av dessa verksamheter för att snabbt möta upp de individer som vill lämna en kriminell livsstil bakom sig.

Under de senaste åren har staden på olika sätt även utökat närvaron i den offentliga miljön. Genom särskilda satsningar på förstärkt uppsökande och trygghetsskapande arbete och en utökning av arbetet med ordningsvakter bidrar staden på olika sätt till mer synlighet i staden.

Stadsledningskontoret vill understryka vikten av att staden, parallellt med akuta åtgärder för att minska antalet skjutningar, arbetar långsiktigt för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Kommunfullmäktige har antagit en särskild strategi för ändamålet som beskriver hur stadens berörda verksamheter, tillsammans med andra myndigheter och civilsamhället ska arbeta förebyggande. Arbetet utgår ifrån fyra

övergripande utgångspunkter om systematisk samhandling, förskola/skola/fritid som skyddsfaktorer, våldsprevention och samverkan med civilsamhälle.

Den rutin vid skjutningar som skrivelsen hänvisar till utgör ett stöd för stadsdelsförvaltningarna i den omedelbara hanteringen efter en skjutning. Varje situation är unik med olika typer av förutsättningar och behov men materialet ger en vägledning om vad som kan vara bra att tänka på, exempelvis kring krisstöd, erbjudande om avhopp samt kommunikation och trygghetsskapande insatser i närområdet.

Gällande *Stockholm stads program för till stöd för anhöriga 2021-2024* kan stadsledningskontoret konstatera att det nu är remitterat till berörda nämnder.

Stadsledningskontoret vill sammanfattningsvis understryka att staden tillsammans med närmast berörda myndigheter och andra samverkansaktörer bedriver ett aktivt arbete för att minska antalet skjutningar och det dödliga våldet. Arbetet som pågår och behöver fortsätta innefattar såväl långsiktiga och förebyggande insatser som operativa och mer akuta åtgärder kopplat till individer i riskmiljöer. Kommunfullmäktige har genom satsningar i budget och beslut om andra styrdokument på olika sätt förstärkt stadens arbete på området.